

KLUBTUR

En uge på solskinsøen

I starten af juli drog 105 børn i alderen fra 11-15 år, fra syv af SdUs Børne- og Ungdomshuse, afsted til en uges ophold på Bornholm. Rejsegruppen tog den klassiske rute fra Sydslesvig, gennem Danmark over til Sverige, hvorfra de tog færgen til Bornholm. Allerede det var en kæmpe oplevelse for de fleste.

Fokus på samvær

Det var ikke det mest fine sommervæjr der mødte de unge på øen, men blæst og regn ændrede ikke på den gode stemning. For tredje gang i streg (2019, 2022, 2023), var de så heldige at måtte bo på Ungdomsskolen i Klemensker på Bornholm. Skolen har et stort udendørsareal med friluftsbad og meget plads til boldspil og andre aktiviteter.

- Vi klarede forplejningen selv og stod i fællesskab for at lave maden, og at lave mad til 120 personer tager også lidt tid... men det er jo fællesskabet og samværet der tæller, fortæller

Annika Peters der er souschef i Rendsborg-Bydelsdorf Børne- og Ungdomshus og en af turens tovholdere.

Efter at flokken var faldet lidt på plads om lørdagen, gik søndag, mandag og tirsdag med udflugter. Der var planlagt fælles ture til Hammershus, Hasle havnebad og Opalsøen. Særligt sidst nævnte var meget spændende, da søen i det gamle stenbrud kan nydes oppefra, mens man tager en tur med Danmarks længste tovbane på 260 meter. For at give et lille pusterum, blev gruppen en af dagene, splittet op og børnene fik mulighed for selv at vælge, hvad de ville besøge - Svaneke, Ekkodalen, Jons kapel eller Pissebækken.

Det gode samarbejde

Grunden til, at SdUs Børne- og Ungdomshuse overhovedet var taget afsted til Bornholm, var Ungdomsskolens aktivitetsdage med navnet 'Wild Water'. Disse afholdes en gang om året og det er fjerde gang BoUerne

deltog.

- Vi har et meget godt samarbejde med Ungdomsskolen på Bornholm. Vi gav en hjælpende hånd til aktiviteterne og til gengæld måtte vi jo låne deres skole, siger Annika. Supplerende til SdUs godt 100 børn kom der 45 af Ungdomsskolens. Årets 'Wild Water' aktiviteter bød på paddleboard, kano, tømmerflåde og tube efter speedbåd. Desuden var der sørget for et lounge-område til hygge og svømme-disko onsdag aften. Grundet vejret, blev torsdagens aktiviteter rykket ind i Ungdomsskolens faciliteter.

Fælles planer

I 2018 spurgte Tim Becker fra Husum BoU Annika, om de ikke skulle tage afsted til Bornholm for at deltage i et arrangement med navnet 'Sommercamp' (der i 2023 blev til 'Wild Water'). - Jeg var på Ungdomsringens hjemmeside, og blev opmærksom på Sommercampen på

Bornholm. Jeg kontaktede derfor Inge Hee, som var ansvarlig for planlægningen af campen, for at høre nærmere. Til klubmøderne spurgte jeg de andre huse, om de havde lyst til at deltage, men alle havde allerede planer om sommeren undtagen Annika, Kevin og mig. Vi fik ret hurtig en plan op at stå og blev enige om hvordan vi kom derover, hvad vi skulle have med, og hvem der tog sig af hvad. Det er en fornøjelse at samarbejde med så mange dejlige kollegaer. Vi hjælper hinanden og gør det for ungerne, fortæller Tim. Siden da er der sket meget og de er blevet fast del af arrangementet. Derfor overvejes det at øge samarbejdet i 2024, så SdUs BoU'er kan blive del af både planlægningen og afviklingen. Ligesom BoU'erne, er Ungdomsskolen Bornholm medlem i Ungdomsringen og glad for det gode, grænseoverskridende samarbejde.

Se flere billeder på side 6

04 De skal ikke blive glemte: Kriegergravtilsyn i Sydslesvig

05 På med badebukserne: DAN søger nye svømmeinstruktører

07 Fokus på frivillighed: Samværet og glæden holder gejsten oppe

08 - Koncert med JJ Paulo mindede mig om, hvor jeg hører til

22.
SSF Gettorp: Sommerfest, Karen og Jan Brandt, Finkelberg 16, Kiel, kl. 16:00
SSF Moldened: Patchwork kl. 14-18, tilmelding til Alice Richter

25.
Den slesvigske kvindeforening: Sommerudflugt til Horsens, afgang 8:30 fra **Harreslev- Kobbermølle Danske Skole Bøglund Seniorklub:** Spilleeftermiddag kl. 14:30 -17:30 i forsamlingshuset.

28.
SSF Ravnkær: Foredrag om legalisering af cannabis, kl. 19, forsamlingshuset

29.
SSF Moldened: Patchwork, kl. 14-18, tilmelding til Alice Richter

AUGUST

1.
SSF Jaruplund, Veding og Sankelmark, og Jaruplund Danske Kirke: Hyggeeftermiddag, Klaus Blitger fortæller om indtryk fra et ophold i St. Petersborg 20:15
Bøglund Seniorklub: Spilleeftermiddag, kl. 14:30-17:30 i forsamlingshuset

3.
DCBIB, SSF & Foreningen Norden: Havekoncert med Østerlide - 18:00
Dansk Centralbibliotek, Flensborg

5.
SSF Moldened: Patchwork, kl. 14-18, tilmelding til Alice Richter

8.
Bøglund Seniorklub: Spilleeftermiddag, kl. 14:30-17:30 i forsamlingshuset
Midtangels Seniorklub 60 plus: Hyggekafe med Hans Jakob og den mørkeblå sangbog kl. 14 i Satrup Wolleshuus 2.
Midtangels Seniorklub: Senioreftermiddag kl. 15 i foreningslokalet

9.
Lyksborg Seniorklub: Senioreftermiddag på skolen, kl. 15
SSF Jydbæk/Isted: Husflid, kl. 18 i forsamlingshuset

10.
Hjemly Seniorklub: Tur til Wellings Landsbymuseum, afgang kl. 10 fra Lornsendamm P+R
Torsdagsklubben: Kl. 15 i mødelokalet Slien, Slesvighus

12.
SSF Moldened: Patchwork, kl. 14-18, tilmelding til Alice Richter

15.
Bøglund Seniorklub: Spilleeftermiddag, kl. 14:30-17:30 i forsamlingshuset

18.
SSF Ravnkær: Upcycling, sy et par jeans til en taske, velegnet til begyndere, kl. 19 i forsamlingshuset

19.
SSF Moldened: Patchwork, kl. 14-18, tilmelding til Alice Richter

20.
Christian Lassens Minde Museum: Familiedag med gamle lege og aktiviteter
Lyksborg Kvindeforening: Mødes på skolen, kl. 15:30

22.
Bøglund Seniorklub: Spilleeftermiddag, kl. 14:30-17:30 i forsamlingshuset
Aktive Kvinder: Kloster Rundgang "Kloster Freiheit", kl. 15:30 ved indgangen Zuckerstr. 1, tilmelding til Karin Becker

25.
Midtangels Seniorklub: Inviterer til udflugt til Ribe den 5. september. Sidste tilmelding er den 25. august. Alle er velkommen også gæster. Info hos Christa på 04635 600.

Gudstjenester

7. søndag e. trinitatis | 23. juli 2023 | Luk. 19,1-10

Aventoft Menighedshus kl. 10 Sloth
FL Ansgar Kirke kl. 10 Böll
FL Sct. Hans kl. 10 Strelow
FL Sct. Jørgen kl. 10 Egeris
FL Sporskifte kl. 10 Hougesen
Frederiksstad kl. 14:30 Heide-Jørgensen *dansk/tysk*
Garding kl. 9:30 Heide-Jørgensen
Harreslev kl. 11:30 Böll
Lyksborg **se Sønder Brarup**
Slv. Slotskirken kl. 14 Berg
Sønder Brarup kl. 11 Mogensen/Thun *vandregudstjeneste i Thorsbjerg Mose med efterfølgende middag (tilmelding hos præsten)*
Valsbølhus kl. 10:30 Skou
Vesterland kl. 10:30 Rasmussen

8. søndag e. trinitatis | 30. juli 2023 | Matt. 7,15-21

Egernførde kl. 10 Vogel
FL Ansgar Kirke kl. 10 M. Jørgensen
FL Helligåndskirken kl. 10 H. Jørgensen
FL Sct. Hans kl. 10 Strelow
FL Sct. Jørgen kl. 10 Egeris
Frederiksstad kl. 14:30 Heide-Jørgensen
Harreslev kl. 11:30 M. Jørgensen
Husum kl. 10 Heide-Jørgensen
Jaruplund kl. 10 Vetter
Lyksborg kl. 10 Stentoft *lægmandsgudstjeneste*
Læk kl. 10 Sloth
Rendsborg kl. 11:30 Brask
Slv. Slotskirken kl. 14 Berg
Sørup Kirke kl. 9:30 Mogensen
Valsbølhus kl. 14 Vetter
Vesterland kl. 10:30 Rasmussen *dansk/tysk gudstjeneste*

9. søndag e. trinitatis | 6. august 2023 | Luk. 16,1-9

Arnæs kl. 10 Hansen
Aventoft Menighedshus kl. 10 Sloth
Egernførde kl. 15 Vogel
FL Ansgar Kirke kl. 10 M. Jørgensen
FL Helligåndskirken kl. 10 H. Jørgensen
FL Sct. Hans kl. 10 Strelow *havevandring v. Heike og Bruno Wöhlk*
FL Sct. Jørgen kl. 10 Egeris
Harreslev kl. 11:30 M. Jørgensen
Rendsborg kl. 11:30 Brask
Slv. Ansgar kl. 10 Brask
Store Vi Kirke kl. 10:30 Vetter
Strukstrup kl. 11:30 Mogensen
Tarp kl. 14 Vetter
Vesterland kl. 10:30 Rasmussen

10. søndag e. trinitatis | 13. august 2023 | Luk. 19,41-48

Egernførde kl. 19 Vogel
FL Ansgar Kirke kl. 10 M. Jørgensen
FL Helligåndskirken kl. 10 H. Jørgensen
FL Sct. Hans kl. **se Sct. Jørgen**
FL Sct. Jørgen kl. 10 Strelow *fælles gudstjeneste*
FL Sporskifte / **Spejderhusets terrasse** kl. 10 Hougesen
Harreslev kl. 11:30 M. Jørgensen
Lyksborg kl. 10 Thun
Læk kl. 10 Sloth
Saturup kl. 11:30 Thun
Slv. Ansgar kl. 10 Berg
Valsbølhus kl. 9:15 Hauge Nielsen *høstudflugt til Møgeltønder*
Vesterland kl. 10:30 Rasmussen

11. søndag e. trinitatis | 20. august 2023 | Luk. 18,9-14

Bredsted kl. 10 Sloth
Egernførde kl. 10 Vogel
FL Ansgar Kirke / **Galwick Park** kl. 10 M. Jørgensen/Reinfeldt *fælles dansk/tysk gudstjeneste*
FL Helligåndskirken kl. 10 Knudsen
FL Sct. Hans kl. 17 Strelow *fælles gudstjeneste*
FL Sct. Jørgen **se Sct. Hans**
Harreslev kl. 11:30 M. Jørgensen
Lyksborg kl. 10 Thun
Rendsborg kl. 14:30 Brask
Slv. Ansgar kl. 10 Brask
Sønder Brarup kl. 10 Mogensen
Tønning kl. 11 Hammer
Valsbølhus kl. 10:30 Skou
Vanderup kl. 14 Skou
Vesterland kl. 10:30 Rasmussen

Se også dks-folkekirken.dk/gudstjeneste

Ugeavisen Sydslesvig

Udgiver: Flensborg Avis
Redaktion:
Sydslesvigsk Pressetjeneste
ved Sydslesvigsk Forening
og Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger
Flensborghus
Nørregade 76,
D-24939 Flensborg
Telefon +49 461 14408-120,
-122, -230, -233
www.ugeavisen-sydslesvig.de
redaktion@ugeavisen-sydslesvig.de

Ukrainske flygtninge mødte mindretallene

NETVÆRK

Fire folkegrupper. Hjemmehørende i et område, hvor de udgør et mindretal. Men de er alle del af regionens historie, dna og samfundet. Omtrent sådan lød udgangspunktet, da 15 flygtninge fra Ukraine torsdag mødte repræsentanter fra de fire nationale mindretal i grænselandet - det vil sige fra de tyske sinti og romaer, friserne, det tyske mindretal i Nordslesvig samt det danske mindretal i Sydslesvig. Mødet mellem mindretallene

og de ukrainske flygtninge blev holdt på Akademiezentrum Sankelmark, hvor mindretalskompetence netværket holder til. Det var en del af et projekt, der netop gik ud på, at flygtningene fra Ukraine i løbet af fire dage fik lejlighed til at møde de regionale mindretal. Flygtningene var alle fra Flensborg, og selv om mange af dem godt havde lagt mærke til det danske i byen, vidste de ikke meget om mindretallene og regi-

onens historie. Derfor var der, takket være tre hjælpsomme tolke, god lejlighed til at få førstehåndsideer fra repræsentanter fra mindretallene. Det vil sige mennesker, der af egen erfaring fortalte om, hvordan det er at vokse op med og at leve med en anden national identitet end flertalsbefolkningens.

Gjorde indtryk

Jævnført spørgsmålene, var der flere ting, der gjorde indtryk på flytningene. For eksempel at der er danske skoler og at mindretallet er meget åben over for flertalsbefolkningen vice versa. Samtidig blev det positivt bemærket, at de fire vidt forskellige mindretal stod sammen for at oplyse om den positive udvikling i grænseregionen.

Kulturel mangfoldighed

Der var fra starten ingen tvivl om, at situationen i Ukraine på ingen måde kan eller bør sammenlignes med den i Grænselandet - heller ikke historisk set. Men alligevel blev det i flere samtaler tydeligt, at der var stor interesse for at vide mere om, hvordan det i grænselandet er lykkedes at finde frem til en model, hvor mindretal og flertal kan leve sammen uden at nogle af dem behøver give afkald på sprog, kultur eller identitet. Spørgsmålet om, hvordan man når derhen, hvor mennesker ser kulturel mangfoldighed som styrke frem for en trussel, fyldte meget i samtalerne. Her blev det ligeledes tydeligt, at det i den nuværende situation i Ukraine er svært at tænke på fremtiden. Ikke mindst derfor er der stor behov for at tage godt

imod de ukrainske flygtninge, der på mange måder er meget interesserede i at lære mere om den region, de er kommet til.

Ønske om at samarbejde

Under mødet blev der fra flere sider fremført et ønske om at arbejde sammen om kulturelle arrangementer. Det skete allerede forleden, da der blev holdt en ukrainsk aften på Flensborghus, men under mødet viste det sig, at der er flere berøringsflader. For eksempel kendte nogle af repræsentanterne fra de tyske sinti og roma en ukrainsk sang, som de stemte ind på under mødet. Flere af flygtningene sang med, og viste smukt, hvordan kultur kan forbinde på tværs af grænser. Projektet med de ukrainske flygtninge var støttet af Slesvig-Holstens kulturministerium.

At rejse er at (op) leve - mindretal

Tekst og foto af Claudia Jans

Når man er på ferie i Europa, er det ikke usædvanligt, at man er i et område, hvor der også er et mindretal. Således var det også for mig og min mand, der i år var på ferie i Bozen. Når man nu er i et sådant område, er det en oplagt mulighed at prøve at besøge det lokale mindretal. Derfor kontaktede vi inden rejsen det tyske mindretal i Sydtyrol, og fik en aftale med Thomas Pardatscher, som er vicedirektør for "Abteilung Deutsche Kultur, Amt für Kultur" i Bozen. Han var så venlig at afsætte tid til at fortælle os om den autonome provins Sydtyrol, hvor den tysksproglige del af befolkningen udgør 69,4 %, den italiensk-sproglige del udgør 26,1 % og den ladinsksproglige del 4,5 %. Sydtyrol er en autonom provins i Italien med egen landdag, egne love, som opstod i tre etaper. I

1946, "Paris kontrakten", hvor Sydtyrol blev tildelt Italien og de grundlæggende træk for autonomien blev fastlagt. 1948 blev den første autonomistatut fastlagt i den italienske forfatning. Den var for mange sydtyrolers vedkommende ikke tilstrækkelig, hvilket resulterede i til dels voldelige aktioner med bomber og attentater. Det førte så til den anden autonomistatut i 1972. I dag er alle tre sproggrupper repræsenteret i landdagen og alle, der arbejder indenfor det offentlige, er forpligtet til at aflægge en prøve i tosprogethed (tysk og italiensk).

Geografisk er opdelingen således, at den italienske sproggruppe primært bor i de tre største byer, Bozen, Meran og Brixen, hvorimod resten af landet er præget af den tysksprogede gruppe. Den ladinske sproggruppe er primært bosat i to dale i Sydtyrol (Gröden og

INDBLIK

Gadertal).

Alle indbyggere i Sydtyrol skal hvert 10. år erklære ved underskrift, hvilken sproggruppe de tilhører, så man har et billede af udviklingen, hvilket mildt sagt er en lidt anden tilgang end der er i vores mindretal, hvor den slags gennemgribende tilhørsforholdserklæring er utænkelig. Sydtyrol er selvstændig rent økonomisk, hvilket betyder, at de ikke får tilskud fra staten, men til gengæld må beholde 19% af skatten i regionen. Der er tre kulturforeninger og tre skoleforeninger, hvilket er de

eneste områder, hvor alle tre sproggrupper er repræsenteret.

Personlige anekdoter

Efter den mere faktuelle snak, fortalte Thomas Pardatscher, at de tyske navne under fascismen blev lavet om til italienske. Det var i 1920'erne, at både bynavne og personnavne og alt tysk blev bandlyst. Tyske aviser blev afskaffet, tysk i skolen blev afskaffet m.m. Pardatscher fortsætter, at det først var, da man ville forbyde tyske navne på gravsten, at kirken greb ind og der kom til at stå både tyske

og italienske navne. Hans far fik også ændret sit navn. Det var hårde tider for dem.

En anden kurios anekdote fra området viser på samme måde, hvor følelsesladet emnet mindretal er. I Bozen er der en berømt restaurant, der hed "Roter Adler". Men sådan måtte den ikke hedde længere, fordi den røde ørn er i et våbenskjold, der betyder meget for den tyske befolkningsdel. Derfor hedder restauranten nu "Vögele".

Efter en times tid med en meget engageret Thomas Pardatscher, forlod vi amtet beriget med input og en personlig fortælling fra en region, der fungerer anderledes end det danske mindretal i Sydslesvig - men som så alligevel, gennem den personlige udveksling, viste sig at have en del lighedspunkter. Særligt at det med mindretal i høj grad er en hjertesag.

Ros og ris til Årsmøderne

Tekst af Kay von Eitzen

Inden sommerferien kom helt over Sydslesvig, evaluerede SSF årsmøderne. Lille Sal på Flensborghus var godt fyldt, da man tog hul på ris og ros. Stor begejstring var der blandt deltagerne over, at SSF havde formået at fremskaffe strålende sommervejre til alle arrangementer. Men spøg til side - der var ikke for meget ris fra forsamlingen. Det danske mindretal kan således med tilfredshed se tilbage på mange vellykkede årsmødearrangementer i hele Sydslesvig. Der var atter noget til en hver smag. Traditionelle møder med sang, taler og gedigen underholdning, samt mere uformelle

sommerfestagtige årsmøder udendørs. Ens for dem alle var dog, at man holdt en fin balance mellem det uformelle og de elementer der nu engang hører til navnlig et "rigtigt" årsmøde. Nemlig en vis ramme om taler og gæster nordfra, og en tydelig markering af, at man netop ikke bare er kommet til en sommerfest. Det store friluftsmøde i Flensborg blev rost for den nye opstilling på pladsen. Det sørgede for mere fokus på det der skete på scenen. Optoget var flot med mange deltagere. Det kunne man også nikke genkendende til ved de andre friluftsmøder. Dog blev der påpeget, at koncerten i Flensborg ved programmets slutning vir-

kede til at være for sent. Den var nemlig udmærket, dog var en del af publikummet allerede ved at gå hjem efter en solrig og lang eftermiddag. Til friluftsmødet i Slesvig havde man denne gang valgt pladsen på sydsiden af A.P. Møller Skolen. Her var hele arrangementet meget mere synligt. Flot var også optoget med rigtig mange deltagere. Blandt evalueringsmødets deltagere udspandt sig en drøftelse over længden og antal af talere på de forskellige arrangementer. Til stor glæde var netop to talere fremmødt denne aften. Annabel og Victoria, begge Duborg-elever, holdt ungdomstaler flere steder og fremlagte deres syn og oplevelser fra

EVALUERING

møderne de havde besøgt. En meget fin vinkling, der desværre også frembragte en erkendelse der kan virke trist. Der er rigtig mange, blandt de yngre, der slet ikke ved eller går op i at være med til årsmøderne. Sådan er i hvert fald deres indtryk og dermed venter her nok en vedvarende oplysningsopgave til store dele af mindretallet, fordi det er vores allesammens festweekend. De unges festival Gården på Tydal flyttes i næste år til en anden weekend, såle-

des kolliderer dette udmærkede arrangement netop ikke med årsmøderne. Årsmødeudvalget noterede sig også, at t-shirt salget gik bedre end forventet. Det kan have et sammenhæng med, at motivet blev taget godt imod og designet var vellykket. Udvalget var meget lydhør også for de kritiske meldinger. Alt i alt overvejede det positive og opstemt, med smil på læberne, sluttede evalueringsmødet med ønsket om en god sommerferie.

Bennetgaard med alt, hvad der hører til en god ferie

OPHOLD

Så var der igen fuldt hus på Bennetgaard med holdet fra den 06. til den 16. juni 2023. Holdet sagde mange tak for et dejligt ophold.

Det omfattede blandt andet en mega udflugt til Søndervig sandskulpturerne, koncerten med kirkekorret via festugen i Skrave, kaffebord og fællessang, det var meget hyggeligt.

Da holdet satte ordet "hygge" i fokus, kunne de jo kun nævne Bennetgaard og anbefale stedet.

Karin som leder og hendes mand Jørgen samt Cecilie og Gitte (super mad) sørgede for et dejligt ophold med alt, hvad der hører til en god ferie. Holdet sluttede af med et "tusind tak og på gensyn, Anke".

Danmarks-Samfundet Sydslesvig holdt bestyrelsesmøde

TILSLUTTET

Da Danmarks-Samfundet Sydslesvig holdt bestyrelsesmøde den 10. juli, sås der kun glade miner. Nyheden om, at en enig hovedstyrelse i Sydslesvigsk Forening havde stemt ja om en ansøgning for at blive optaget som tilsluttet forening, var dagens bedste dagsordenspunkt. Efter en vellykket generalfor-

samling i maj, var bestyrelsesmødet på bysekretariatet i Flensborg optakten til at trække i arbejdstøjet igen. Ved årsmøderne var der boder flere steder og en del faner kunne indvies hhv. overrækkes til stor glæde. Danmarks-Samfundet satser på at søge samarbejde med andre foreninger i Sydslesvig.

Gas og Larsen-jam i Frederiksstad

2. SEPTEMBER

Lørdag den 2. september klokken 20:00 spiller Munch og Broderskabet Kim Larsen- og Gasolin numre på Hans-Helgesen-Skolen i Frederiksstad. Arrangementet er en del af Vestkystkultur, men er også lidt af en ønskekoncert. Bandet spillede for et begejstret publikum ved friluftsmødet i Husum i 2022, og flere SSF-medlemmer fra netop Frederiksstad spurgte ved den lejlighed amtsformanden, om de ikke kunne få det band til Frederiksstad.

Anders Munch selv er ved at være et kendt ansigt på vestkysten. Han har tidligere optrådt solo i både Bredsted, Tønning og senest ved sankthansarrangementet i Frederiksstad. Han ser ud som Larsen, synger som Larsen og kan i øvrigt også ryge lige så mange cigaretter. Med band er det dog endnu bedre. Koncerten i Frederiksstad holdes – hvis vejret tillader det – som open-air-arrangement.

De skal ikke blive glemt: Kriegergravtilsyn i Sydslesvig

ENGAGEMENT

I Sydslesvig tales der tit om de stille slidere. Det vil sige dem, der i baggrunden uden for offentlighedens søgelys yder en kæmpe indsats for en bestemt sag.

De er uundværlige, men mange gange lægger man ikke rigtig mærke til dem. I den kategori hører Horst Schneider, Henry Bohm, Jørgen Jessen, Karin Axen, Susanne Scheel, Jens Peter og Klaus Petersen. De engagerer sig frivilligt for at føre tilsyn med de danske kriegergrave i Sydslesvig, og de har meget at se til.

Den danske historie findes som bekendt mange steder i Sydslesvig - det gælder særligt på kirkegårdene, for regionen har i flere forbindelser været frontlinje, hvilket betyder, at mange er faldet her. Blandt dem også danske soldater, der i Danmarks tjeneste kæmpede i Sydslesvig. Deres gravpladser er på mange måder monumenter, der både fortæller tragiske personlige fortælleinger, men også Sydslesvigs historie.

Kriegergravene samt de danske mindesmærker fra krigene, skal ikke mindst derfor plejes og værnes om. En opgave, der grundlæggende varetages af Danmark. Det vil sige Forsvarsministeriets kriegergravtilsyn. Lokalt varetages opgaven af sydslesvigske tilsynsførere, som arbejder frivilligt. Nogle af dem allerede i flere generationer, andre - som Henry Bohm - overtog tjansen efter opfordring.

Synlighed

Den sydslesvigske tilsynsførende Henry Bohm, holdt forleden møde med Oberst René Nyborg Sindberg-Sørensen fra Forsvarsministeriets kriegergravtilsyn. Emnet var økonomi, men ved den lejlighed gav de Ugeavisen indblik i, hvad de egentligt arbejder med og hvad der beskæftiger dem lige nu. Her blev det tydeligt, at Henry Bohm er meget optaget af emnet synligheden. Det gæl-

der både synligheden af selve krigsgravene, fordi de tit er svære at få øje på. Derfor er der et ønske om, at sætte en officiel blænde på gravene. Lignende bruges også blandt andet ved engelske kriegergrave i udlandet. Der blev også talt om, at man muligvis kunne udstede dem med QR-koder, for Henry Bohm arbejder også på at digitalisere hans viden om kriegergravene og de dermed forbundne historier. Han har allerede lavet en privat hjemmeside, hvilken han bruger som underviser og oplægsholder. Her finder man blandt andet et geografisk overblik over de krigsgrave, som han fører tilsyn med. Der er ligeledes billeder, men der er også informationer om krigerne og om den historiske baggrund.

Johan Meyer

På hjemmesiden finder man for eksempel en "Johan Meyer". Klikker man på hans navn, kan man læse, at han var en af syv faldne danske soldater, der omkom i søtræfningen i Büsum. Den fandt sted den 03. september 1813 (Napoleonskrigene). I kampen deltog syv danske kanonchalupper og ti engelske kanonbåde plus syv armerede engelske chalupper. De danske både skulle til Lykstad ved Elben til forstærkning af de danske dér. Den 03. september kl. 11 angreb englænderne, men efter 4,5 timers kamp var de slået til-

bage med store tab. De danske tab var syv faldne og 16 sårede. Seks af de faldne blev begravet nede ved havnen, men er senere flyttet op på kirkegården. Stenen, som rejstes i 1860, bærer deres navne.

Aktuel historie

Forsvarsministeriets kriegergravtilsyn omfatter ikke dansksindede, der kæmpede i tysk uniform. Det handler om soldater, der drog i krig og faldt for Danmark. Det er set fra Sydslesvig selvfølgelig interessant, fordi man godt kan spørge, hvornår en dansk soldat er dansk, og hvornår falder man i Danmarks tjeneste? Og hvornår er man en kriger? Henry Bohm opdagede forleden grave fra to danske gendarmere. De omkom vist i dansk uniform og i dansk tjeneste. Men hører de ind under kriegergravtilsynet?

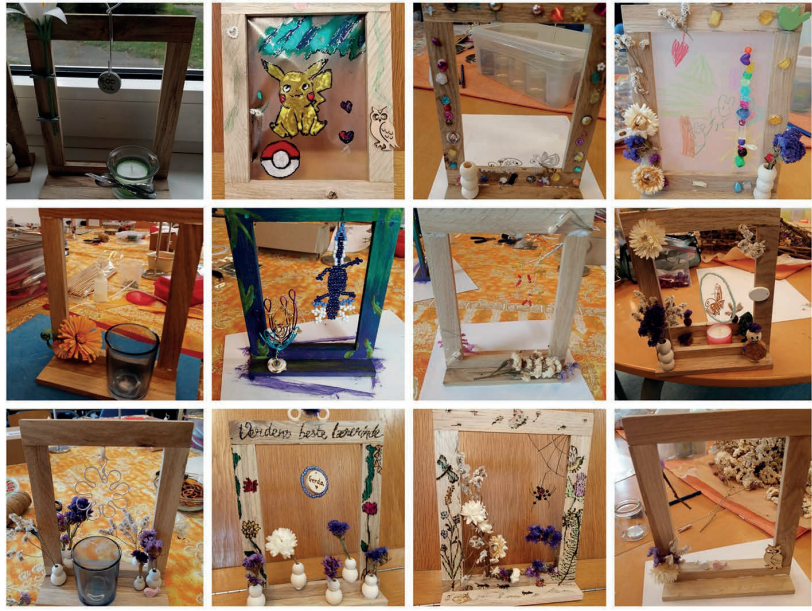
Generelt er der mange spørgsmål, man skal forholde sig til, også aktuelt. For hvem skal føre tilsyn, når soldater omkommer efter de er vendt hjem fra krig? Et spørgsmål, der hurtigt bliver aktuelt, når Danmark er med i væbnede konflikter.

På den måde er kriegergravtilsynet et spændende og aktuelt emne, som de tilsynsførende i Sydslesvig varetager i stilhed - men med stor omhu. De arbejder for, at de danske krigere ikke bliver glemt.

(Fotos: privat)

Kreativ eftermiddag med godt humør

SSF Vanderup/Jørl har nu for anden gang holdt kreativ eftermiddag i "klubhuset".

Det skete, fordi distriktet har valgt at ville tilhøre den kreative del af SSF, hvilket blandt andet betyder, at der i 2023 holdes tre kreative eftermiddage.

Den første gik lystigt derudad med masser af forskellige projekter, men efterfølgende blev det besluttet, at projekterne skal holdes lidt mere samlet. Alligevel gik det godt. Der blev malet, leget med krympplast, med perler, der blev lavet quilting, lavet papmache karsedyr - og en masse ting blev spredt ud i lokalet.

Alle virkede glade og hjalp hinanden.

Målrettet projekt

Ved distriktets anden kreative eftermiddag, blev der lavet et mere målrettet projekt, hvilket dog ikke stod i vejen for kreativiteten og fantasien.

Der blev limet, lavet quilling, malet, lavet perlefigurer af forskellige slags, arbejdet med brændepen og acrylmaling, og så blev der lavet windowscoloring.

Samtidig fik alle et fint projekt med hjem, og selv om der var tale om et fælles projekt, så alle værker meget forskellige ud. De

var sådan set lige så forskellige som medlemmerne i det danske mindretal er.

Alle er velkommen

SSF Vanderup/Jørl fremhæver, at alle i distriktet er velkommen til at deltage ved de kreative eftermiddage. Den næste finder sted søndag den 19. november i tidsrummet kl. 13-16. På programmet står et kreativt projekt i efterårets tegn. Invitationen gælder også andre kreative sjæle fra SSFs nabolokaler, som for eksempel Store-Vi, Medelby, Tarp, Valsbøl.

På grund af indkøb af materiale, bedes der dog om en tilmelding via mail (ssf-vanderup@hotmail.com), ligesom der bedes om et lille frivilligt tilskud til udgifterne (3 euro).

Socialt samvær

Skulle det for nogle være svært at vente helt til november, så byder SSF Vanderup/Jørl også på hyggeaftner hver første torsdag i måneden. Her mødes man fra kl. 19-21 på Vanderup Danske Skole, hvor der både er rum til at være kreativ, til at spille et spil eller til bare at få en snak. Alle er velkommen, understreger SSF Vanderup/Jørl.

To weekender med håndbold og sjov

CAMP

SdU har åbnet for tilmeldingen til deres populære håndboldcamps for aldersgrupperne 6-10 årige og 11-14 årige. Campsene er kendt for at være fyldt med sjov, læring og nye venskaber, og det er en fantastisk mulighed for at forbedre sine håndboldfærdigheder. Vil man sikre sig en plads og undgå ventelisten skal man derfor være hurtig, da begge camps blev udsolgt sidste år.

Praktiske informationer

De to camps afholdes i Træningshallen i Slesvig hvor deltagerne også overnatter. Prisen for deltagelse i den enkelte camp, inklusive forplejning, spillertrøje og håndbold, er 75 € (med SdU tilskud).

Campen for de 11-14 årige piger og drenge afholdes fra den 27.-29. oktober. Her får deltagerne mulighed for at forfine deres håndboldteknikker og lære nye tricks. Udover håndboldtræning

gen vil der også være tid til sjov i svømmehallen og at skabe gode fællesskaber.

Campen for de mindre håndboldentusiaster i aldersgruppen 6-10 år, finder sted fra den 13.-15. oktober. Her vil deltagerne opleve en sjov og lærerig tid, hvor de kan udvikle deres håndboldtalent og skabe nye venskaber. For begge camps gælder deltagelse kun såfremt man er medlem i en dansk ungdoms-/idrætsforening, i et børne- og ungdomshus eller går i dansk skole.

Tilmeldingen skal ske senest den 13. september via www.dgi.dk/202314656005 for den ældre aldersgruppe (11-14 år) og www.dgi.dk/202314656003 for den yngre aldersgruppe (6-10 år).

For yderligere information og spørgsmål kan man kontakte Per Kaare Gildberg på telefon +49(0)461-14408217 eller via e-mail perk@sdu.de.

Gymnastikforeningen DAN søger nye svømmeinstruktører

(Foto: pixabay)

I godt 25 år har Oliver 'Olli' Schrödl været svømmeinstruktør samt en central skikkelse i gymnastikforeningen DAN, hvor han også er afdelingsleder for svømme- og idrætsafdelingen. Nu står Olli over for en svær beslutning. Efter en lang periode med eftertanke, har han besluttet, at det er tid til at overveje en afløser til undervisningstjansen. - Efter så mange år er det tid til at finde en efterfølger, siger Olli. Gymnastikforeningen DAN har derfor sat en annonce op i avisen for at finde en kompetent afløser.

Svømme glade børn

Hver uge møder mellem 30 og 35 børn, fordelt på tre hold, op i Campusbad i Flensborg for at vænne sig til vandet, øve og have det sjovt sammen. Sammen med gode kollegaer sørger Olli for at give den bedst mulige undervisning.

- Et hold har jeg sammen med en ung, frivillig hjælpetræner, et hold har jeg alene og hold nummer tre ledes af min kvindelige instruktør kollega, fortæller Olli. Desværre har Ollis kvindelige instruktørkollega også valgt at stoppe, og DAN er derfor på

udkig efter to nye instruktører, og det er vigtigt for foreningen at finde nye instruktører for at kunne bevare deres gode tilbud. - Vi er virkelig heldige at have den baneplads i Campusbad. Finder vi ikke to nye instruktører, mister vi banerne og har ikke en garanti, at vi nogensinde kan få dem tilbage, fortæller Olli. Desuden står der allerede nye børn på trapperne, der gerne vil gå til svømmeundervisning efter sommerferien.

Tag kontakt til DAN

Læs nærmere i DANs stillingsbeskrivelse og tøv ikke med at kontakte Olli på tedje@gmx.de. »Vi, Gymnastikforeningen DAN, har brug for dig! Vi leder efter 2 til 3 nye svømmeinstruktører (m/k/d). Du skal som minimum være 18 år.

Du er selvstændig, udadvendt og måske har du allerede erfaring

Du kan lide at arbejde med og tage ansvar for børn og unge og har lyst til at give dem gode oplevelser i vandet og være med til at gøre dem til gode svømmere i fremtiden

Manglende uddannelse skal ikke afholde dig fra at kontakte os, da klubben godt vil betale for kurser og lignende, der er relevante i denne sammenhæng. Der er ikke undervisning i skolernes ferieuger.«

Udflugt med SSF Centrum-Duborg-Vest

16. SEPTEMBER

Lørdag den 16. september 2023 byder SSF-distriktet Centrum-Duborg-Vest på en fælles udflugt.

Bussen går - med afgang fra Schiffbrücke (Museumswerft) kl. 13:00 - til halvøen Ejdersted, hvor deltagerne besøger Vitsvort St. Marien-Kirche. Her fortæller Hans Kaul om kirken. Derefter går turen videre til Poppenbüll, hvor der bydes på

kaffe og kage i restauranten De Kostall. Derfra går det videre til Hochdorfer Garten, hvor der er lidt fritid til at se på haven.

Tilmelding sker via bysekretariatet senest mandag den 11. september 2023, enten via mail (flby@syfo.de) eller på telefon (0461 14408 125/-126/-127).

Entré: 10 euro kun til SSF-medlemmer.

Børne- og Ungdomshusenes tur til Bornholm

- Alle børn har ret til en fed sommer

Det mener FDF Flensborg, der har inviteret FDFere med på sommerlejr.

Leg, lejrball, natløb og nye venner – der er nok af oplevelser at fortælle vennerne om, når man har været på sommerlejr. Men mange børn tilbringer det meste af sommeren foran computeren eller fjernsynet, fordi deres forældre ikke har råd til at give dem de rejser og oplevelser, som skolekammeraterne får. Konsekvensen er, at når skolen begynder, så har de ikke noget at byde ind med, mens de andre børn snakker om alle ferieoplevelserne. Det har betydning for både trivsel og udvikling. FDF Flensborg gør en ekstra indsats for, at endnu flere børn og unge får store oplevelser og tager del i et fællesskab på årets sommerlejr.

FDF Flensborg deltager, sammen med en række kredse fra hele Danmark, i en kampagne, der skal sikre, at endnu flere børn kommer en uge på sommerferie.

- Som en børne- og ung-

domsorganisation vil vi gerne være med til at afhjælpe noget af den usynlige fattigdom, der findes blandt danske og Sydslesvigske børn. Derfor er det oplagt at lave en kampagne, hvor vi inviterer børn og unge med på sommerlejre. Vi har allerede tilbuddet, så hvorfor ikke give endnu flere børn og unge det, de har ret til: En fed sommerferie, siger Johanna Andersen – kredsleder i FDF Flensborg.

Både børn og voksne har da også glædet sig i flere uger, inden turen i denne uge endelig går mod Mellerup centeret ved Agerskov. En af arrangørerne, Lone Andresen, glæder sig over, at der venter børnene en uforglemmelig tur. Emnet i år er vikinger, og der venter FDFerne en uforglemmelig tur den kommende uge, hvor de blandt andet skal til Ribe Vikingecenter, besøge en kæmpe udendørs legeplads ved Ribe skal lege og leve som vikinger.

- Vores sommerlejr er et af årets absolutte højdepunkter. Vi er

OPLEVELSE

(Foto: Johanna Andersen)

glade for at kunne give børnene så stor en oplevelse, give dem et fællesskab og være med til at styrke deres fantasi, siger Kir-

stin Asmussen.

Når sommerlejren på fredag er forbi, venter der både FDFerne og deres leder en velfortjent

sommerferie, men allerede i slutningen af august tager de hul på en ny sæson fyldt med flere FDF-oplevelser.

Frivillig – fordi jeg ikke kan lade være - Anneli Rohloff

Samværet og glæden holder gejsten oppe

Fotos og tekst af Tilla Rebsdorf

Det var en rørt og glad Anneli Rohloff, der forleden modtog SdUs Ungdomslederpris for sit store engagement i Jaruplund UF.

Hendes frivillige indsats, der begyndte, fordi hendes datter gerne ville lære at svømme, er blevet en fast del af hverdagen. Gennem 21 år har hun lært mindretallets børn at begå sig sikkert i det våde element, og selv om det er en tjans, der hver uge lægger beslag på hendes mandage og tirsdage, så fortsætter hun.

Nyeste tiltag er Aquafitness for deltagere mellem 18 og 87 år, og når de går i bassinet, bliver der skruet op for musikken, så det kan høres i hele nabolaget.

- Næsten! Vi har det supersjovt, når vi træner, og synger med på melodierne. Generelt er mit motto, at deltagerne på alle mine hold skal have det sjovt. Glæden og samværet er mindst lige så vigtig som motionen, fortæller hun.

Motion er rigtig vigtig, og spørger du Anneli Rohloff, så sidder børn i dag alt for meget stille, både i skolen og derhjemme. De har brug for at udfordre deres krop, og så er det absolut livsnødvendigt at kunne svømme, især her hvor vi bor med hav til alle sider. Men det er ikke kun det, der holder gej-

sten oppe hos hende, for mens hun går langs bassinkanten og instruerer ungerne i crawl og brystsvømning, kommer der alt det tilbage, der får hende til at fortsætte år efter år.

- Jeg elsker at se børnenes udvikling fra at være bange for vand til at kunne klare sig sikkert. Se dem vinde selvtillid og de strålende øjne, når de endelig klarer deres svømmemærker, fortæller hun fra Grosssolt, hvor familien bor.

Her har de vænnet sig til, at hun er væk to eftermiddage og aftener om ugen, men det er da ingen hemmelighed, at der er dage, hvor det er svært at få det hele til at hænge sammen. Det bremser hende ikke, for hun er et menneske, der elsker at sætte ting i gang, som da hun oprettede et børnegymnastikhold og for efterhånden mange år siden lancerede FaceBook siden "Bevar de danske skoler i Sydslesvig".

- Det er kun dig selv der afgør, hvor meget du kan yde og har overskud til, og det giver så meget at være med. Du møder nye mennesker, bruger det danske sprog og mærker samhørigheden til mindretallet. Spørg din lokale forening, hvad de har brug for eller kom selv med nye ideer. Der er også brug for dig, siger Anneli Rohloff.

Det ligger i generne

Måske ligger lysten til at gøre en frivillig indsats i generne, for i nogle familier falder det helt naturligt. Sådan var det i hvert fald i Anneli Rohloffs familie. Hun voksede op i en familie i Løgumkloster, hvor hendes far var meget aktiv i alle mulige foreninger og sad i byrådet for Slesvigsk Parti.

Det blev så ikke det tyske mindretal, der fik gavn af hendes indsats. For snart 25 år siden flyttede hun med familien fra Danmark, slog sig ned i det danske mindretal, og blev ret hurtigt shanghajet ind i den lokale ungdomsforening. Her befandt hun sig godt, og da datteren nogle år senere skulle lære at svømme, kom opgaven som svømmeinstruktør sådan set af sig selv. Først som hjælpeinstruktør, så et instruktørkursus under DGI og inden hun så sig om, overtog hun ledelsen af alle DAN's svømmehold under UF.

- Dengang tænkte jeg, at det bare var så længe min datter gad at gå til svømning, men så var der ingen til at tage over. Altså blev jeg hængende, og da formanden på et tidspunkt trak sig, blev jeg formand, fortæller den 54-årige Anneli Rohloff, der arbejder som pædagogmedhjælper i SFO ved Skoleforeningen, og også helst skal have tid til sin anden store passion: rideheste.

ILDSJÆL

På vellykket kulturrejse til Færøerne

(Foto: Mikkelsen)

Alle stole kom i brug på Mikkelsen sidste søndag eftermiddag, da godt 100 gæster tog på rejse til Færøerne med indtryk og inputs for øjne, ører og gane. Hans Ejler Hammer, præst i Tønning danske menighed, er født og opvokset på Færøerne. Han og hans søn Hans Martin Hammer satte stemningen ved at møde op i færøsk nationaldragt og med skårpekød under armen.

Lars Borella, som driver Galleri Lars Borella i Charlottenlund og er en af de mest vidende om færøsk kunst i Danmark, holdt åbningstalen. Her fortalte han levende og morsomt om sine møder med de udstillede kunstnere. Bagefter gav Hans Ejler Hammer et indfølt indblik i Tróndur Pattursons kunst, som kan opleves i blandt andet Gøte Kirke på Færøerne og den underjordiske rundkørsel mellem Torshavn og Klaksvig. Hans

Martin Hammer, der blandt andet er kirkesanger, spillede guitar og sang færøske sange, så alle blev revet med. Selv om de fleste gæster formentligt ikke forstod sproget, gik handlingen fra sangen om kisten, der skulle til Kina, rent ind. Bagefter var der smagsprøver på skårpekød - tørret fårekød - , tørfisk og laksebidder. På bedste færøske vis blev fisken skyllet ned med øl (mange dog uden alkohol) og en snaps. En del vand blev der også drukket i de varme temperaturer.

Mikkelsen takkede alle fremmødte og Foreningen NORDEN i Sydslesvig for samarbejdet om en flot dag i Færøernes tegn. Arrangementet og udstillingen er støttet af Slesvigs Samfunds Fond og Ministerium für Allgemeine und Berufliche Bildung, Wissenschaft, Forschung und Kultur.

Gave til trofast publikum: Slavisk romantik af Glinka og Dvorák

Et orkester kan ikke eksistere uden sit publikum. Derfor fejrer Sønderjyllands Symfoniorkester det trofaste publikum, der i 60 år har bakket op om koncerter overalt i landsdelen.

I den anledning giver SSF alle medlemmer, der køber billet til koncerten. Der gælder de normale priser ved indgangen og for ikke-medlemmer.

Men nu til aftenens koncert. I den pausen handler det om farverig, slavisk romantik med musik af Glinka og Dvorák. Orkestrets Carmen Rosu er solist i Dvorák's lyriske og inderligt smukke romance for violin og orkester, og hun spiller for første gang med den fantastiske Storioni-violin, som Augusti-

nus-fonden har stillet til rådighed for hende. Efter pausen spiller orkestret et mesterværk af Mozart, der i symfonilitteraturen blev skabt på rekordtid. På vej hjem fra Wien til Salzburg under et kort ophold i Linz påbegyndte og færdiggjorde han et sprudlende mesterværk, der den dag i dag er en søjle i symfonilitteraturen.

Koncerten spilles lørdag den 26. august kl 16:00 i Christuskirche, Nibøl.

Billetter kan købes her: www.ssf-billetten.de, tlf. +49 461 14408125, SSFs sekretariat, Aktivitetshuset, sh:z Ticketcenter, Nikolaistr. 7, Flensburg, Reisebüro Peelwatt, Marie-Curie-Ring 39, Flensburg, eller ved indgangen.

- Koncerten med JJ Paulo mindede mig om, hvor jeg hører hjemme og til

Tekst af Wienke Reimer

JJ Paulos Hofkultur-koncert i fredags bekræftede mig i min beslutning om at vores grænseland er det sted, jeg hører hjemme og hører til.

Selvom vejrudsigten havde sagt, at vi kunne få regn, så var det en stille, rolig og lun sommeraften, hvor mere end 500 mennesker samlede sig i Flensborghus' baggård. Kendte mindretalsansigter, tilfældige turister, både unge og gamle varmede deres ben op for at kunne danse til afrikanske grooves blandet med elektroniske beats. Den dansk/tanzianske JJ Paulo er en af de upcoming store stjerner som folk i Danmark har kunnet opleve på både store festivaller (som Roskilde-Festival og Heartland Festival på Fyn), men også i Go' Morgen Danmark og til Gaffa Awards. Ligesom så mange andre flyt-

tede jeg fra grænselandet efter studentereksamen. Vi blev sendt ud "med vinger på hjernen", som Ebbe Rasmussen, tidligere rektor fra Duborg Skolen, sagde til os i sin studentertale. Kontinenter og kulturer skulle opleves, leves i og findes forståelse for, men efter 10 år "ude" var minderne, længsel og hjemme alt for stor. Jeg savnede vinden der gjorde, at man kunne holde til de alt for varme sommertemperaturer, jeg savnede at kunne vælge i "das Land zwischen den Meeren" om man ville hoppe i Nord- eller Østersøen og ikke mindst savnede jeg de koncerter mindretallets organisationer igennem min opvækst kunne præsentere mig for: Dúné, Carpark North, Veto, Deichkind - for bare at nævne nogle af dem. Alt sammen store navne som spillede intime, næsten familiære koncerter. Det var samme følelse jeg fik

sidste fredag aften, krydret med de oplevelser jeg havde fået "derude" kombineret med mine trygge sydslesvigske rammer.

JJ Paulo kunne ikke skjule, at han var overrasket over hvor mange mennesker der kom, for egentlig er han ikke kendt i Tyskland (endnu). Det var helt tydeligt at dette var noget særligt, også for ham og bandet. Ikke "endnu en koncert der skulle overstås på en turné", nej en oplevelse i fællesskab som skulle gives til Sydslesvig. Han opfordrede publikum ikke kun at se på ham, men at danse med hinanden, se og smile til hinanden, være samlet i denne sommeraftens oplevelse med musik og en kold Flensburger i hånden blandt mennesker man kender og har set før. Hvor er det bare godt at være hjemme igen.

Havekoncert med Østerlide

Det norske band Østerlide udgav den nye plade "Kilden" tidligere i år. Det fejres med en turné fra nord til syd - inklusive Sydslesvig!

Østerlide spiller havekoncert torsdag den 3. august kl. 18:00 i Centralbibliotekets have i Flensburg.

Bandet fra Norge stormede ind på den norske folkemusikscene i 2020 med deres debutalbum "Østerlide". Gruppen, der har sin helt egen lyd og stil, fik en overstrømmende kritik af anmelderne og det fortsatte ved udgivelsen af det næste album: "Det bliver ikke meget smukke-

re," skrev Ballade om titelsangen "Kilden", der udkom som single i november sidste år. Der er både lys og mørke på folkemusiktrioen Østerlide's andet studiealbum "Kilden". Glimrende, som sol på vand, vokaler og klokkespil snor sig omkring dryppende guitarperler. Lyse og æteriske lydbilleder erstattes af drivende guitarribs og fuldblæst percussion. Således serveres

bloddryppende historier fra den mørkeste middelalder, mirakler og stamgæster, kærlighed og inderlig længsel. I centrum står som før de utrættelige og tidløse folkemelodier, der er formet og finpudset gennem århundredere. Når melodierne og historierne omformes i Østerlide's lydverden, får de nye nuancer af farve, lys og skygge, men stadig det samme, nyt og gammelt på samme tid.

"Aldrig kedeligt, altid overraskende og originalt" skrev Kjetil Bjørgan (Folkemusik). Østerlide består af Liv Ulvik (vokal), Andreas Haddeland (guitarer) og Ulrik Ibsen Thorsrud (percussion). Entrén er på 10 euro.

Billetter: www.ssf-billetten.de, +49 461 14408 125, SSFs sekretariat, Aktivitetshuset, sh:z Ticketcenter, Nikolaistr. 7 FL, Reisebüro Peelwatt, Marie-Curie-Ring 39 FL.

Arrangør: Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig, Sydslesvigs Forening & Foreningen NORDEN støttet af Norsk Kulturråd.

